

Sygn. akt I ACz 97/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: SSA Małgorzata Gawinek

Sędziowie: SSA Tomasz Żelazowski

SSO del. Krzysztof Górski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa U. R.

przeciwko P. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 28 września 2015 roku

sygn. akt I C445/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

Krzysztof Górski Małgorzata Gawinek Tomasz Żelazowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 września 2015 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie odrzucił pozew U. R. złożony w niniejszej sprawie.

W treści uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że powódka pozwem z dnia 7 września 2015 roku domagała się zasądzenia kwoty 1.050.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia za wyrządzoną jej szkodę przez pozwanego. Wskazano, że z uzasadnienia pozwu wynika, że powódka wiąże odpowiedzialność pozwanego w związku ze świadczonymi na jej rzecz oraz jej męża poradami prawnymi, a polegającymi na rozwiązaniu problemów związanych z zawartą z Gminą K. umową najmu lokalu użytkowego położonego w K. przy ulicy (...). Zdaniem powódki, jak wskazał Sąd I instancji, rozmowy prowadzone przez pozwanego w imieniu powódki i jej męża z Gminą Miasto K. nie przyniosły oczekiwanych przez powódkę rezultatów, a wręcz przeciwnie doprowadziły do wszczęcia przez Gminę spraw sądowych przeciwko powódce i jej mężowi. Zdaniem powódki pozwany faktycznie prowadził „nieudane negocjacje” oraz świadomie działał na szkodę jej i męża. W uzasadnieniu wskazano również, że powódka występowała już z pozwem przeciwko pozwanemu, jednakże okolicznością uzasadniająca wszczęcie nowego postępowania miało być odwołanie do materiałów zebranych przez prokuraturę i ustaleń sądów, na które powoływał się pozwany. Wyrokiem z dnia 28 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił powództwo U. R. w sprawie o sygn. I C 292/12. We wskazanej sprawie powódka wystąpiła z roszczeniem przeciwko pozwanemu o zapłatę kwoty 1.080.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy związane ze złym reprezentowaniem przez pozwanego jej interesów oraz jej

męża w rozmowach z Gminą Miasto K.. Z uzasadnienia wyroku z dnia 28 marca 2013 roku wynika, że Sąd Okręgowy w Koszalinie rozważał zasadność żądania pozwu zarówno na podstawie odpowiedzialności z czynów niedozwolonych jak i na podstawie odpowiedzialności kontraktowej.

Sąd oparł rozstrzygnięcie na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. uznając, że pomiędzy stronami postępowania sprawa o to samo roszczenie została już prawomocnie osądzona w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Okręgowym w Koszalinie, sygn. akt I C 292/12. Wskazano, że tożsamość roszczenia zachodzi wówczas gdy identyczne są nie tylko przedmiot ale i podstawa sporu. Podzielono także pogląd ugruntowany w judykaturze, że ze stanem powagi rzeczy osądzonej mamy do czynienia wtedy gdy wystąpią łącznie trzy elementy, a mianowicie tożsamość stron, tożsamość podstawy faktycznej oraz tożsamość podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Nadto wskazano, że powagą rzeczy osądzonej nie są objęte roszczenia, które wynikają z nowych okoliczności faktycznych powstałych po wydaniu wyroku. Oczywistym dla Sądu I instancji pozostała tożsamość stron postępowania. W dalszej kolejności dokonując oceny treści zgłoszonego przez powódkę roszczenia oraz porównując przedmiot rozstrzygnięcia wydanego w sprawie I C 292/12 stwierdzono, iż z całą pewnością zaistniała powaga rzeczy osądzonej. Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane przez powódkę nowe okoliczności faktyczne w postaci zamiaru wskazania konkretnych kart z akt innych toczących się spraw sądowych i prokuratorskich, faktycznie nie są nowymi okolicznościami, które powstały po uprawomocnieniu się orzeczenia. Powyższe uzasadniania fakt, że sprawy na które wskazywała powódka były znane w czasie gdy prowadzona była pomiędzy stronami sprawa o sygn. I C 292/12. Natomiast w pozostałym zakresie powódka wskazywała na te same okoliczności faktyczne. Zaistniała także tożsamość żądań, bowiem zarówno w sprawie I C 292/12 oraz w niniejszej sprawie powódka domagała się od pozwanego zadośćuczynienia za szkody jakich doznała w wyniku złego świadczenia usług prawnych przez pozwanego.

Od powyższego postanowienia zażalenie wniosła powódka, zaskarżając je w całości i jednocześnie zarzucając, że powództwo wytoczone w niniejszej sprawie nie jest tożsame z powództwem, które uprzednio toczyło się pod sygn. I C 292/12.

Uzasadniając swoje stanowisko powódka wskazała, że w sprawie toczącej się pod sygn. I C 292/12 wnosila o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zadośćuczynienia wynoszącego wielokrotność kwoty żądanej od niej i jej męża w 1998 roku przez współpracującego z pozwanym r.pr. F. K., a mającej stanowić korzyść majątkową. Natomiast w niniejszym postępowaniu żąda zadośćuczynienia wynikającego z zawarcia przez nią i męża ugody, która obciążała powódkę i jej męża kosztami naliczonymi w czasie kiedy pozwany prowadził z przedstawicielami Gminy Miasta K. „nieudane negocjacje”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powódki nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wbrew stanowisku skarżącej Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny w pełni je podziela.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z dyspozycją przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Zakres przedmiotowy i podmiotowy powagi rzeczy osądzonej reguluje przepis art. 366 k.p.c., zgodnie z którym wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Oznacza to, że prawomocny wyrok rozstrzygający między tymi samymi stronami kwestię istnienia (nieistnienia) roszczeń wywodzonych w oparciu o tą samą podstawę faktyczną i prawną wyłącza możliwość ponownego rozstrzygnięcia tego samego sporu. Z mocy ustawy niedopuszczalna jest więc możliwość wielokrotnego rozstrzygnięcia tego samego

sporu między tymi samymi stronami, a wyrok odmawiający uwzględnienia powództwa w sposób wiążący dla stron przesądza o istnieniu prawa (roszczenia).

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszego zażalenia ma więc kwestia tożsamości roszczenia zgłoszonego w niniejszej sprawie i prawomocnie rozstrzygniętego w sprawie o sygnaturze I C 292/12 Sądu Okręgowego w Koszalinie.

Prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał, że sytuacja, w której następuje tożsamość roszczeń zachodzi wówczas, gdy jednakowy jest nie tylko przedmiot i podstawa prawna żądania, ale także podstawa faktyczna roszczenia (zdarzenie, z którego strona powodowa wywodzi swoje żądania). Tożsamość tych elementów zachodzić musi między podstawą rozstrzygnięcia (a więc faktów i podstawy prawnej wyroku wydanego w sprawie wcześniejszej) i podstawą ponownego pozwu.

Innymi słowy tożsamość roszczeń zachodzi wtedy, kiedy sąd w nowej sprawie ma orzec o takim samym roszczeniu (żądaniu) wywodzonym z faktów, o które oparto poprzednie orzeczenie.

Na ocenę tożsamości zgłaszanych roszczeń nie wpływa zasadniczo sposób uzasadnienia żądań w nowym pozwie jeśli uzasadnienie to odwołuje się do osądzonego już stan faktycznego. Zatem samo przytaczanie twierdzeń faktycznych, które mogły i powinny być powołane przez powoda w toku procesu prawomocnie zakończony (a nie zostały wówczas zaprezentowane i uległy tzw. prekluzji procesowej) nie może uzasadniać kierowania nowego pozwu. Kwestia ta była przedmiotem wielokrotnych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Skutek ten określa się jako tzw. wykluczające działanie prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej i podkreśla się, że jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę zaniechania przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. (por. np. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r. V CSK 541/11, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2000 r. II CKN 698/98 LEX nr 1218146).

O tym, czy w kolejnych procesach chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną, a więc o ten sam lub odmienny stan faktyczny sprawy, nie rozstrzygają więc konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz tożsamość stosunku prawnego z którego wywodzone są roszczenia i istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, z którymi norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne.

Kwestia ta była już rozstrzygana w orzecznictwie i znajduje wyraz np. w wywodach zawartych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 roku, III CSK 43/13, Lex nr 1427740.

Tożsamość stron niniejszego postępowania oraz postępowania uprzednio toczącego się pod sygn. I C 292/12 nie budzi wątpliwości. Kwestionowane przez powódkę są natomiast granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej. Powódka podniosła, że w niniejszym postępowaniu żądała zadośćuczynienia z tytułu prowadzonych przez pozwanego „nieudanych negocjacji”, które to doprowadziły do zawarcia ugody z magistratem i w dalszej kolejności obciążyły ją i jej męża kosztami, a nie jak miało to miejsce w sprawie I C 292/12 zadośćuczynienia z tytułu niezapłacenia korzyści majątkowej.

Wbrew zarzutowi powódki Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 28 marca 2013 roku wydany w sprawie I C 292/12 oddalający w całości powództwo U. R. skierowane przeciwko pozwanemu P. G. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 16 października 2013 roku oddalający apelację powódki obejmują swoim zakresem żądanie przedstawione pod osąd w niniejszym procesie.

Sąd Okręgowy w Koszalinie wydając wyrok w sprawie I C 292/12 rozstrzygał o istnieniu roszczeń odszkodowawczych (zadośćuczynienia) powódki wywodzonych z faktu wadliwego prowadzenia negocjacji i uzasadnianych z jednej strony nienależytym wykonaniem umowy łączącej strony na podstawie której pozwany występował w tych negocjacjach jako pełnomocnik powódki a z drugiej strony – faktem wyrządzenia przez pozwanego czynu niedozwolonego. Sąd oparł rozstrzygnięcie o podstawę faktyczną, która uwzględniała więc okoliczności aktualnie podnoszone przez powódkę.

Powyższe znajduje odzwierciedlenie w dokumentach znajdujących się w aktach sprawy. W szczególności do sprawy również załączono projekt ugody z dnia 2 września 2002 roku oraz kserokopię ugody sądowej zawartą przed Sądem Okręgowym w Koszalinie w sprawie VI GC 293/03. Nadto w uprzednim postępowaniu Sąd posiadał wiedzę o postępowaniach sądowych oraz postępowaniach przygotowawczych, na które obecnie powołuje się powódka.

Wbrew twierdzeniom powódki pomiędzy powództwem złożonym w sprawie o sygn. I C 292/12 oraz w sprawie obecnie prowadzonej zaistniała tożsamość żądań, w szczególności dlatego, że w obu postępowaniach powódka żądała zadośćuczynienia od pozwanego z tytułu wadliwego reprezentowania jej i jej męża w sprawach dotyczących najmu lokalu położonego w K. przy ul. (...). Na podkreślenie wymaga również okoliczność, że Sąd Okręgowy w Koszalinie w sprawie I C 292/12 ocenił zasadność powództwa zarówno w oparciu o przepisy odnoszące się do odpowiedzialności z art. 415 k.c. oraz odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 i nast. k.c.

Przedstawienie więc obecnie nowych okoliczności które strona dla uzasadnienia roszczeń odszkodowawczych (o zadośćuczynienie) mogła prezentować w poprzednim procesie i które uległy prekluzji stosownie do treści art. 316 k.p.c. nie może uzasadniać twierdzenia o braku podstaw do przyjęcia że sprawa między stronami została już prawomocnie osądzona.

Skutkiem tego stanu prawnego jest niedopuszczalność ponownego procesu i obowiązek odrzucenia pozwu stosownie do treści przywołanego wyżej art. 199 §1 pkt. 2) k.p.c. Orzeczenie Sądu Okręgowego prawidłowo stosujące tą normę musi być więc uznane za uzasadnione.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia powoda i na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

Krzysztof Górski Małgorzata Gawinek Tomasz Żelazowski